

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

AKE-linja 9.10.2024

okm:n ajankohtaiset

Tapani Sainio

Ajankohtaista henkilöstöasiaa

Leena Toivonen aloittaa kulttuuriasiainneuvoksena 14.10.2024

Pääasialliset tehtävät:

- kirjastohallinnon ja -politiikan asiantuntija-, kehittämis-, ohjaus- ja esittelytehtävät
- kulttuurin ja taiteen tietoperustaan liittyvät tilasto- ja tietopalvelun ylläpito-, kehittämis- ja hyödyntämistehtävät

TAE 2025 1/2

29.80.30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 9 228 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin, valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin, kirjastojen toiminnan kehittämiseen, yleisille kirjastoille tuotettaviin valtakunnallisiin palveluihin ja kirjastoalan järjestötoimintaan tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen sekä yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen aiheutuviin menoihin
- 3) yleisille kirjastoille kulttuurilehtien hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 4) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

TAE 2025 2/2

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

- Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin 3 044 000
- Avustukset erityisiin tehtäviin, kirjastojen toiminnan kehittämiseen, yleisille kirjastoille tuotettaviin valtakunnallisiin palveluihin ja erälle kirjastojärjestöille sekä yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen aiheutuviin menoihin 5 628 000
- Kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille 136 000
- Valtionavustus vangeille järjestettäviin kirjastopalveluihin 200 000
- Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan 220 000

Yhteensä 9 228 000

Avustushaut 1/2

- Hankeavustus yleisten kirjastojen valtakunnalliseen kehittämistehtävään, alueelliseen kehittämistehtävään, erityiseen tehtävään ja toiminnan kehittämiseen

Hakuaika: 22.10-28.11.2024

- Hankeavustus yhteispohjoismaiseen kirjastoautotoimintaan

Hakuaika: 5.11-10.12.2024

- Yleisavustukset taiteen ja kulttuurin valtakunnallisten yhteisöjen toimintaan

Hakuaika: marraskuu

Avustushaut 2/2

- Hankeavustus digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuuden ja säilyttämisen tukemiseen, yhteisiin palveluihin yleisille kirjastoille sekä museoiden digitalisaation edistämiseen
 - hakuaika päättyi 1.10.2024, päätökset marraskuulla (v. 2024 määrärahoista)
- Hankeavustus lukemisen ja lukutaidon edistämiseen vankiloissa
 - okm asettanut vuoden 2024 määrärahoista 200 000 euron avien käyttöön avustusten myöntämiseen, haku haeavustuksia.fi:n kautta 1.-31.10.2024. Päätökset marraskuulla

Muita määräraha-asioita

- Yleisten kirjastojen vähälevikkisten kulttuurilehtien vuoden 2025 lehtitilaukset ja kuntakohtainen määräraha
 - Tilaukset 17.11.2024 mennessä Prenaxille
 - Tilauksiin käytettävissä 113 350 eur, alle 200 000 as. kunnat
- Vuoden 2024 määrärahoista myönnetty 100 000 euron hankemääräraha Lukukeskukselle kirjailijavierailujen järjestämiseksi yleisissä kirjastoissa. Kirjailijavierailut järjestetään vuoden 2025 keväällä ja syksyllä.
- TAE2025: Oph:n momentille Lukutaito-ohjelmalle 700 000 eur
- Lukulahja lapselle -hankkeelle (Lukukeskukselle) pysyvä rahoitus 350 000 eur/v

Venäjänkielinen kirjasto lakkaa

- Espoon kaupunki luopuu Venäjänkielisen kirjaston ylläpitotehtävästä tehtävästä 31.12.2024.

Yleisten kirjastojen alueellisen kehittämistehtävän selvitys

- Tarjouspyyntö selvitystyöstä lähetetty 4 taholle 17.9
- Tarjousten määräpäivä: 14.10, selvityksen määräpäivä 31.1.2025
- Kohde:

Tarjouspyynnön kohteena on selvitystyö yleisten kirjastojen alueellisen kehittämistehtävän kirjastolain 8 § mukaisten tavoitteiden toteutumisesta.

- Tavoitteet:

Tavoitteena on arvioida alueellisen kehittämistehtävän tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta, alueellisen kehittämistehtävän rakenteen ja keinojen toimivuutta sekä esittää konkreettiset kehittämissuosituksen.

Luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi 1/2

- Hallitusohjelman mukainen, hallituksen eduskunnalle antama pitkän aikavälin strategia ja toimintasuunnitelma
- Lausuntokierros 14.10.2024 saakka. [okm:n uutinen](#)
- Visio: vuonna 2040-luvulla kulttuuri on Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta. Onnistuneen kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan seurauksena ihmisten kokema osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa.
- Neljä pitkän aikavälin tavoitetta sekä toimenpide-ehdotukset niiden saavuttamiseksi.

Luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi 2/2

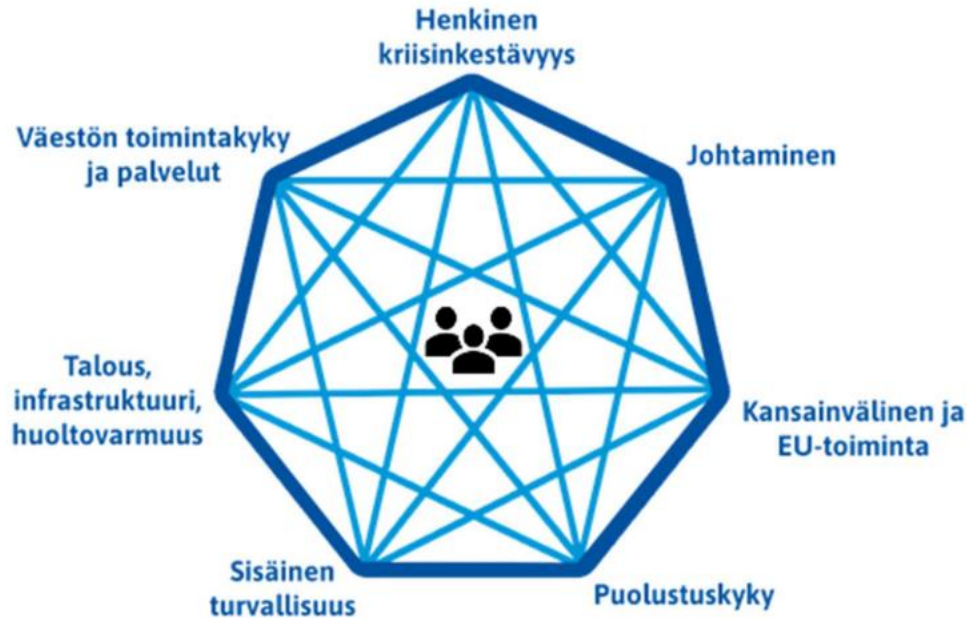
Pitkän aikavälin kulttuuripolitiikka Suomessa perustuu neljään tavoitteeseen:

1. Kulttuuri on muutosvoima: Kulttuuri on merkittävin inhimillisen toiminnan muutosvoima, koska se määrittää miten suhtaudumme ympäröivään maailmaan ja sen muutokseen.
2. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa: Kulttuurin tekijät kehittävät Suomea sivistyneeksi ja kestäväksi yhteisöksi.
3. Kulttuuri on jokaisenoikeus: Monimuotoinen ja saavutettava kulttuuri on jokaisenoikeus. Kulttuuri kuuluu kaikille riippumatta taustasta, kielestä, sijainnista, iästä tai taloudellisista resursseista.
4. Kansainvälinen vaikuttavuus kulttuurista: Suomen kansainvälinen vaikuttavuus syntyy valovoimaisen kulttuurin voimalla.

Kirjastot luonnoksessa kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

- Kulttuuritarjonta: kunnat eriytyvät, kirjastoilla merkittävä rooli kulttuuritarjonnan ylläpitäjä myös pienissä kunnissa
- Kulttuuriin osallistuminen: kirjastopalveluihin ollaan erityisen tyytyväisiä ja ne ovat käytetyimpiä kuntapalveluita
- Lapset, nuoret: lukutaito ja lukeminen vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia, parantavat oppimistuloksia ja antavat hyviä valmiuksia työelämään siirryttäessä. Yleisillä kirjastoilla on keskeinen tehtävä lasten, nuorten ja perheiden lukemisen edistäjänä ja kirjallisuuden maailmaan tutustuttajana sekä kriittisen ajattelun ja mediataitojen edistäjänä.
- Henkinen kriisinkestävyys ja kulttuuriperinnön huoltovarmuus: Kirjastoilla keskeinen rooli luotettavan tiedon tarjoajana kriisien keskellä

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian päivitys: yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Sivistyshallinto 2030

- Käynnissä ohjausryhmä sekä yhteiset palvelut -ryhmä, digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä, henkilöstöryhmä ja viestintäryhmä
- Uudet virastot aloittavat 2026 alussa
- <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OKM034:00/2023>

Digitaalisen kulttuuriperinnön viitearkkitehtuuri

- Uusi viitearkkitehtuuri kattaa OKM:n hallinnonalan kirjastot, arkistot ja museot sekä muut kulttuuriperintöaineistoja hallinnoivat muut organisaatiot
- Painotus lähitulevaisuuden yhteisen tavoitetilan luomisessa
- Taustalla:
 - Viime vuosien uusi lainsäädäntö, julkishallinnon ICT-linjaukset sekä kansallinen ja EU-tason strategiapohja
 - Keskeisten järjestelmien vakiintuminen, muuttunut järjestelmätilanne, uudet sidosarkkitehtuurit sekä tulevaisuuden tarpeet
 - Tarve vahvistaa kulttuuriperintöorganisaatioiden valmiuksia vastata digitaalisen siirtymän mahdollisuuksiin ja vaatimuksiin

Kiitos!

Tarja & Tapani

14.10. alkaen:
leena.toivonen@gov.fi

Silakkamarkkinat, AW Finch 1903, Mikkelin kaupungin museot,
CC-BY 4.0

AW Finch
1903